

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

40-років
Навчально-науковому
інституту
бізнесу і фінансів

ВИПУСК 20 ТОМ 2

ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Редакційна колегія

Бахмат Микола Іванович – доктор сільськогосподарських наук, професор, академік АН ВО України, Заслужений діяч науки і техніки України, ректор університету (голова)

Чикуркова Алла Дмитрівна – доктор економічних наук, в. о. професора, завідувач кафедри менеджменту організацій і адміністрування університету

Лотоцький Іван Іванович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємств і соціально-трудова відносин університету

Лаврук Віталій Валерійович – доктор економічних наук, в. о. професора, завідувач кафедри фінансів і кредиту університету

Лучик Світлана Дмитрівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної економіки та інформаційних технологій університету

Петринюк Василь Андрійович – доктор економічних наук, в.о. професора кафедри бухгалтерського обліку університету, Герой України

Волощук Катерина Богданівна – доктор економічних наук, в. о. професора кафедри менеджменту організацій і адміністрування університету

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ № 9907 від 01.06.2005 р.

Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету затверджений постановами президії ВАК України (№1-05/2 від 27.05.2009 р. і №1-05/3 від 08.07.2009 р.) як наукове видання, в якому можуть бути опубліковані основні результати дисертаційних робіт з сільськогосподарських, економічних та технічних наук.

Підписано до друку 28.08.2012 р. за рішення вченої ради ПДАТУ
(протокол №1 від 28.08.2012 р.)

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Збірник наукових праць

Випуск 20

ТОМ 2

40 років
Навчально-науковому інституту
бізнесу і фінансів

м. Кам'янець-Подільський
2012

ЛІТЕРАТУРА

1. Бурцев В.В. Система внутреннего финансового контроля коммерческой организации / В.В.Бурцев // Аудит и финансовый анализ. – 2004. – №1. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://auditfin.com>
2. Головичева М.А. Методические основы формирования системы внутреннего контроля на промышленном предприятии / М.А.Головичева // Проблемы современной экономики. – 2008. – №4 (28). – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.m-ekonomy.ru>
3. Гомберг Л.И. Значение контроля / Л.И.Гомберг // Счетоводство. – 1897. – №21-22. – С.219-222
4. Максимова В.Ф. Загальний підхід до організації системи внутрішньогосподарського контролю / В.Ф.Макимова // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2002. – №1 (19). – С.174-179
5. Никулина С.Н. Организация службы внутреннего контроля и порядок проведения проверок (ревизий) / С.Н.Никулина. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://law.admtymen.ru>
6. Яценко В.М. Внутрішній контроль на підприємствах України: проблеми розвитку та шляхи вирішення / В.М.Яценко, Н.О.Пронь // Збірник наукових праць ЧДТУ. – Вип. 22. – 2009. – С.3-7

Аннотация. В условиях нестабильности внешней среды и высокой неопределенности, эффективное управление предприятием требует большого спектра плановой и контрольной работы. Обеспечить соответствующую потребность предприятия позволяет должным образом организованный внутренний контроль. Ведь контроль находится в неразрывном единстве и динамическом взаимодействии управленческих процессов предприятия. С одной стороны, он обеспечивает возможность принятия эффективных решений по управлению финансовыми потоками предприятия, с другой стороны, в интеграции с процессами организации и регулирования обеспечивает выполнение принятых решений.

Ключевые слова: контроль, внутренний контроль, этапы организации внутреннего контроля, принципы эффективности организации внутреннего контроля, правила организации внутреннего контроля, управления.

The summary. In an environment of instability and high uncertainty, effective management requires a wide range of planning and control work. Provide adequate demand enterprise enables a properly organized internal control. After all, control are inseparable unity and dynamic interaction management processes enterprise. On the one hand, it provides the ability to make effective decisions to manage financial flows of the enterprise, on the other hand, the integration processes of the organization and regulation ensures the implementation of decisions.

Keywords: control, internal control, stages of internal control principles effectiveness of internal control rules for the organization of internal control, management.

УДК 351.82:338. 439.5

Ціхановська В.М., кандидат економічних наук, доцент, ВНАУ

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВОЛЬЧОГО РИНКУ

Анотація. В статті здійснюється оцінка зарубіжного досвіду функціонування інформаційно-консультативних служб та можливість їх адаптації до вітчизняних умов.

Ключові слова: сільськогосподарський товаровиробник, інформаційно-консультативна служба, інфраструктура, агропродовольчий ринок.

Постановка проблеми. Економічні перетворення в агропромисловому комплексі, які розпочато наприкінці минулого століття, призвели до суперечливих результатів. З одного боку, сформовані засади ринкових відносин і багатокладність у сільському господарстві. Разом з тим лібералізація економіки, не доповнена відповідними заходами державного регулювання, руйнування міжгосподарських зв'язків, кредитна й податкова політика й ряд інших факторів не зумовили економічного росту у досліджуваному секторі економіки. Одним із інструментів забезпечення стабільного розвитку агропродовольчого ринку є створення єдиної інформаційно-консультативної служби, на основі зарубіжної практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями розвитку сільськогосподарського дорадництва в Україні займаються науковці й практики, серед яких слід відмітити М.Ф.Кропивка, Т.П.Кальну-Дубенюк, Р.Я.Корінця, Р.М.Шмідта та ін. Вони зробили значний вклад у систему формування теоретичних підходів до становлення дорадництва в цілому й реалізували наукові підходи у практичній діяльності. Проте, в умовах постійних змін на макроекономічному рівні, потрібно й надалі знаходити шляхи становлення сільськогосподарських дорадчих служб й враховувати при цьому ризики, які можуть зашкодити й принести негативні наслідки.

Постановка завдання. Метою статті є узагальнення існуючої практики формування та функціонування інформаційно-консультаційних служб на агропродовольчому ринку та обґрунтування напрямів її використання у вітчизняній практиці.

Результати дослідження. Дослідженням встановлено, що консультаційні системи створювалися у провідних країнах світу у періоди продовольчих і фінансових криз, коли мали місце перебої із забезпеченням населення країни продовольством (Ірландія), аграрний сектор переживав структурну перебудову (Нідерланди, Данія), держава не спроможна була надавати повноцінну підтримку сільськогосподарському виробництву (США, Канада, Великобританія). Нині ці країни є лідерами в експорті сільськогосподарської продукції у світі.

Найважливішою умовою ефективно працюючої інформаційно-консультаційної служби (ІКС) є комбінація цих функцій навчання, поширення знань, науки, інформації й консультування.³ Усі ці функції тією чи іншою мірою виконуються в АПК України, однак ефект від їхньої реалізації досить низький через те, що вони реалізуються значною мірою відокремлено одна від одної різними державними структурами, які не мають тісного зв'язку між собою.

Одним із важливих питань організації інформаційно-аналітичної служби на продовольчому ринку є вибір моделі (або декількох моделей), що дозволяє забезпечити максимальний і швидкий ефект із найменшими витратами. Форми організації інформаційно-аналітичних систем різноманітні.

При цьому можна виділити наступні моделі:

Служби, що створюються як структурні підрозділи галузевих органів управління – міністерства сільського господарства, регіональних і місцевих агропромислових управлінь і департаментів;

Служби, організовані на базі великих регіональних багатопрофільних або галузевих університетів (так звана модель «land-grant» університетів), сільськогосподарських коледжів і профільних шкіл;

Фермерські організації або об'єднання по наданню консультаційних послуг;

Консультаційні служби як підрозділи комерційних фірм;

Приватні консультаційні служби.

Кожна із представлених моделей має рядом переваг перед іншими моделями, але, як правило, має й недоліки.

Зокрема, служба, створена в рамках міністерства й департаментів сільського господарства має наступні основні переваги: така служба має більші можливості впливати на формування політики держави в агропродовольчих секторах економіки, оскільки співробітники служби, будучи одночасно співробітниками відповідних органів управління галуззю, як правило, відповідають за розробку й реалізацію національних (або регіональних) програм розвитку в цих секторах. Така комбінація професійних, посадових і консультаційних функцій відкриває додаткові можливості для використання владних функцій апарата управління з метою розвитку служби, з метою розширення впливу служби на державну політику в області АПК.

З іншого боку, дана модель не позбавлена недоліків: втручання служби в формування аграрної політики може вступати в протиріччя із одним з принципів ІС, згідно з яким консультаційну службу не можна використовувати в політичних цілях, оскільки це неминуче призведе до підриву її авторитету у сприйнятті товаровиробників, продавців, отже, до втрати клієнтів і зриву реалізації програм ІС. Водночас консультаційна служба є одним з головних інструментів політики в області АПК. Загальнонаціональні (а часто й регіональні) політичні цілі не завжди збігаються із цілями сільських товаровиробників, продавців. Однак керівництво міністерств і департаментів сільського господарства не завжди усвідомлює, що ІС може використовуватися у якості інструмента проведення політики тільки в тому випадку, коли ці цілі збігаються. Перед співробітниками служби часто ставлять цілі, які суперечать інтересам товаровиробників, дистриб'юторів, продавців. Природно, це ускладнює завоювання й підтримка довіри до співробітників служби з боку клієнтів.

Окрім цього, виконання чиновниками функцій консультантів часто супроводжуються певними перешкодами, пов'язаними з відносинами клієнтів. Товаровиробник, фермер або керівник (фахівець) великого сільськогосподарського підприємства, дистриб'ютор й інші учасники агропродовольчого ринку, як правило, не демонструє особливої довіри до представника влади, підозрює (на основі свого попереднього досвіду), що його надані продиктовані інтересами адміністрації, а не клієнта, і не бажає переходити до доброзичливих партнерських відносин, що необхідно для успішної роботи служби. Очевидно, що зв'язки адміністрації з іншими учасниками процесу консультаційного обслуговування (фахівцями й науковцями-консультантами у вузьких областях знань і т.п.) носять вертикальний характер, тобто, базуються на відносинах підлеглості, що також може позначитися на зниженні мотивації й бажання надавати вичерпну інформацію та якісні консультації.

Прикладом моделі організації служби може служити державна консультаційна служба при Міністерстві сільського господарства землі Baden-Württemberg. До структури служби входять 50 бюро «Консультування й навчання», що входять до складу окружних управлінь сільського господарства, у них працюють консультанти – державними службовцями. Фінансування служби здійснюється як державою (із бюджету землі Baden-Württemberg), так і спеціалізованими виробничими об'єднаннями в пропорції 1:1.

У більшості провідних країн світу інформаційна служба зароджувалася у системі вищої освіти, як правило на базі великих регіональних багатопрофільних аграрних університетів. І хоча така форма організації служби вперше з'явилася у Великобританії, свою назву вона запозичила із американської практики – модель «land-grant» університетів, – де знайшла найбільш широке поширення й розвиток.

Основними аргументами на користь даної моделі можна звести до наступних:

- при формуванні й організації функціонування інформаційної консалтингової служби використовується потужна матеріально-технічна й навчально-методична база університетів;
- досвід і висока кваліфікація професорсько-викладацького й наукового персоналу факультетів, кафедр, лабораторій різного профілю гарантують високу якість консультаційних послуг усім учасникам аграрного довольчого ринку практично у всіх областях аграрної науки й практики;
- широкі зв'язки «land-grant» університетів із науковими, адміністративними, комерційними й іншими організаціями, а також із сільськогосподарськими підприємствами, їх авторитет у регіонах дозволяють університетам значно впливати на формування політики в області розвитку агропродовольчого комплексу.

Серед недоліків цієї форми інформаційного забезпечення суб'єктів агропродовольчого ринку є те, що не кожен вчений знає, яка потрібна інформація і які потрібні знання для вирішення практичних проблем. На жаль, процес інтеграції знань інформації з різних джерел не повною мірою піддається до впливу методів управління. Витрати на зв'язок науки і практики залишаються неефективними якщо між науковцем і товаровиробником не буде посередника в особі ІС або іншої подібної служби. Одним із головних завдань ІС повинне бути удосконалення механізму прискорення передачі науки сільськогосподарським виробникам, виявлення потенційних споживачів продукції.

Також у всіх країнах, де вона використовується, фінансування служби здійснюється в основному за рахунок бюджетних (федеральних і регіональних) джерел. Хоча окремі служби успішно переходять на принципи самоокупності або часткового відшкодування витрат. Так, зокрема, Шотландська ІС, яка створена на початку минулого століття як державна служба на базі Шотландського сільськогосподарського коледжу (Scottish Agricultural College), практично повністю фінансувалася цільовими асигнуваннями, що виділялися управлінням сільського господарства й рибальства Шотландії, хоча незначна плата за окремі аналітичні послуги була введена ще в 1972 році.

Найбільшого поширення модель організації служби на базі університетів знайшла в США. Федеральний закон про створення такої служби було прийнято в 1914 році. У цей час вона називається «кооперативною», тому що функціонує на основі партнерства із 74 університетами, 130 коледжами сільського господарства, 27 коледжами ветеринарної медицини, 59 досвідченими станціями, 63 школами лісівництва й 3150 офісами служби в адміністративних округах на всій території країни.

У центральному апараті служби, який створено при Департаменті сільського господарства, працюють близько 200 співробітників. Головна функція апарата полягає в координації роботи всіх партнерів у різних штатах країни.

На федеральному рівні комплексними групами експертів розробляються базові стратегічні плани за пріоритетними програмами діяльності: сільськогосподарське виробництво, розвиток економіки сільської місцевості, розвиток фермерської родини, розвиток логістичної концепції, молодіжні програми, природні ресурси й збереження навколишнього середовища та інші.

У штатах інформаційна служба функціонує на базі державних університетів на основі контрактів із Департаментом сільського господарства. В університетських розробляються конкретні програми, які реалізуються на місцевому рівні в округах. Професори й викладачі університетів відповідно до їхніх індивідуальних контрактів можуть займатися одним, двома або всіма трьома видами діяльності: наукові дослідження, викладання, консультаційна діяльність.

Фінансування служби здійснюється на комбінованій основі, яка передбачає використання різних джерел: федеральний бюджет; бюджет штату; бюджет округу; гранти й спонсорська допомога; комерційна діяльність.

Світовий досвід доводить, що інформаційні служби можуть бути створені на основі об'єднань товаровиробників, фермерських організацій і дистриб'юторів (наприклад, у Данії).

Явними перевагами такої моделі можна назвати наступні: служба формується й управляється безпосередніми користувачами, що гарантує вищий рівень мотивації забезпечення високої якості надання консультаційних послуг; співробітники служб при такій організаційній структурі більше орієнтовані на реальні проблеми товаровиробників, продавців; об'єднання й організації учасників агропродовольчого ринку створюють можливості для використання індивідуальних і групових методів роботи служб; служба пропонує консультації практично за всіма видами діяльності сільськогосподарських підприємств.

Із іншого боку, такі служби: призначені в основному для обслуговування своїх власних членів; орієнтовані на потреби товаровиробників, працівників переробної промисловості й ін., представники яких користуються впливом у їхній організації (тобто існує небезпека корупції й використання службового становища в корисливих цілях керівництвом служб, а також організацій і об'єднань).

При створенні організації і об'єднань операторів агропродовольчого ринку передбачається, що вони повинні служити колективним інтересам своїх членів. Однак на практиці це не завжди повною мірою реалізується. Зокрема, уряди окремих країн при організації таких об'єднань має на меті використовувати їх як додаткові інструменти для встановлення контролю над діяльністю самих клієнтів. І часто дана політика проводиться через інформаційну службу, що абсолютно суперечить принципу незалежності служби. Очевидно, що така ситуація не призводить до підвищення довіри товаровиробників до консультантів та інформаційним системам у цілому.

Останні десятиліття широкого поширення набуло надання консультаційних послуг комерційними фірмами, що займаються виробництвом і поширенням матеріально-технічних ресурсів для учасників аграрного

виробництва, розробкою й впровадженням нових технологій транспортування й т.п. Для цього в структурі таких фірм створюються спеціальні підрозділи, в обов'язки яких ставиться добір потенційних клієнтів, проведення консультацій з питань раціонального використання, що поставляються фірмою ресурсів або застосування інноваційних технологій.

Організація таких служб у складі комерційних фірм має ряд переваг: робота таких служб, як правило, організована більш ефективно, ніж державних; служби комерційних фірм можуть залучати більш кваліфікованих фахівців завдяки більш високій оплаті праці.

Дана модель не позбавлена й істотних недоліків: співробітники служб відповідно до своїх службових обов'язків повинні забезпечувати реалізацію інтересів фірми, які можуть, але не обов'язково повинні збігатися із інтересами операторів агропродовольчого ринку; інформація й консультації операторам надаються агентами служби лише у тій області, у якій працює фірма. При цьому важко очікувати від консультантів об'єктивних оцінок продукції, технологій, транспортування й складування конкуруючих фірм.

Приватні консультаційні служби широко поширена у світі модель організації ІС. Історичний досвід показує, що головною причиною виникнення консультаційних служб практично у всіх країнах була криза сільськогосподарства, коли галузь не здатною була самостійно без державної підтримки перейти на ефективний шлях розвитку. І лише після того, як державна інформаційно-консультаційна служба робить свій внесок у стабілізацію економічного становища галузі (а на це, як правило, потрібно не одне десятиліття), з'являються передумови й необхідність поступового перехід до відшкодування витрат на консультаційні послуги й, можливо, формуванню приватних консультаційних служб.

Приватні служби мають ті ж переваги й слабкі сторони, що й служби при комерційних фірмах. Окрім того, вважається, що приватні консультації більш практичні й ефективні, ніж отримані від державних службовців. Консультації, надавані на платній основі, підсилюють спрямованість служби на проблеми користувачів і підвищують ефективність взаємин між консультантом і клієнтом. Зворотний зв'язок учасників агропродовольчого ринку є більш тісним й діючим: клієнт, оплачуючи консультаційні послуги, очікує значного ефекту від вкладених коштів і висуває законні вимоги до якості надаваних послуг. Із іншого боку, приватна консультаційна служба повністю залежить від зацікавленості учасників ринку в одержанні послуг і бажання платити за них. Інакше кажучи, при даній формі організації служби дуже високка мотивація до максимального задоволення потреб клієнта в якісних послугах.

Водночас, у приватних службах є труднощі по встановленню тісної взаємодії сільськогосподарських товаровиробників із державними інститутами, зв'язків із наукою, системою освіти, громадськими організаціями звичайно не настільки налагоджені, як у державних співробітників; часто використовується практика коли приватні консультанти не тільки одержують свою плату за послуги, але й комісійні від продажу продукції, який вони рекомендували, що створює загрозу їх об'єктивності; існує точка зору, що стягнення плати за послуги знижує доступність логістичних консультаційних послуг для підприємців із низькими доходами.

Висновки. Отже, у світовій практиці існує цілий ряд моделей організації інформаційно-консультаційної служби для агропродовольчого ринку. Кожна із описаних моделей вимагає наявності відповідних умов для свого розвитку, пов'язаних із ситуацією в країні або регіоні, економічним станом, державною політикою в області регулювання агропромислового виробництва, традиціями в галузі і т.д. Усі ці умови необхідно визначити та врахувати при розв'язанні питання про вибір моделі для створення служби в країні або регіоні.

Істотні зміни, що відбуваються у світовій і вітчизняній практиці руху товарів на регіональних ринках, пов'язані з концентрацією зусиль виробників на процесі управління матеріальними потоками, що підсилюється конкуренцією й ростом витрат у виробничо-збутових процесах, призвели до потреби в службі, яка сприяла б раціональному просуванню товарів на ринки.

Нині кожний суб'єкт господарювання повинен самостійно оцінювати ситуацію й ухвалювати рішення. Світова практика доводить, що таку можливість надає інформаційна служба, яка виконує функції консультування в області розподілу й реалізації товарів, а також сприяє просуванню продовольчих товарів, мінімізуючи витрати, пов'язаних із транспортуванням, зберіганням і переробкою товарів шляхом надання й інформації про транспортні послуги, складські площі й т.д.

ЛІТЕРАТУРА

- Лубяний М.М. Стан та перспективи розповсюдження дорадчих служб у Запорізькій області [Текст] / М.М.Лубяний // Наука і методика: зб. наук.-метод. праць. – 2007. – №10. – С. 110-118.
- Швиденко, М. Інформаційно-дорадчий портал «Аграрний сектор України» [Текст] / М.Швиденко // Сахарна свекла. – 2004. – №1. – С.36-38.
- Музика, П.М. Розвиток дорадчої служби у соціальному облаштуванні сільських територій [Текст] / П.М.Музика // Економіка АПК. – 2005. – №11. – С. 79-83.
- Волошка В. Сільськогосподарське дорадництво в Україні [Текст] / В.Волошка // Пропозиція. – 2004. – №1. – С. 16-17.
- Абрамова, І.В. Державна підтримка інформаційно-консультаційного забезпечення формування і діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів [Текст] / І.В.Абрамова // Наук. вісн. Національного аграр. ун-ту. – 2006. – №110. – С. 170-175.

Аннотация. В статье осуществляется оценка зарубежного опыта функционирования информационных консультационных служб и возможность их адаптации к отечественным условиям.

Ключевые слова: сельскохозяйственный товаропроизводитель, информационно-консультационная база, инфраструктура, агропродовольственный рынок.

The summary. The paper assesses foreign experience functioning information and advisory services and possibility to adapt to local conditions.

Keywords: agricultural producers, information and consulting services, infrastructure, agri-food market.

УДК 631.173.:339

Чебан Ю.Ю., ассистент кафедры бухгалтерського обліку

ЗНАЧЕННЯ ВТОРИННОГО РИНКУ ТЕХНІКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Анотація. Визначено поняття, роль, особливості, проблеми та напрями розвитку вторинного ринку техніки як складової розвитку матеріально-технічної бази фермерських господарств.

Ключові слова: вторинний ринок, технічні засоби, інформаційне забезпечення, матеріально-технічна база.

Постановка проблеми. Сучасний стан матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств вимагає пошуку практично можливих напрямів його покращення шляхом забезпечення як новою, так і старою технікою, що була в використанні, а також запасними частинами до технічних засобів в необхідній кількості за доступними цінами. Необхідність функціонування вторинного ринку техніки сформувалась в умовах економічних умов розвитку українських підприємств, оскільки виникли нові форми власності та господарювання підприємств, змінилися напрями їх виробництва та структурні характеристики. Як результат деякі підприємствам деякі технічні засоби стали непотрібними, для інших – вкрай необхідними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему технічного забезпечення сільського господарства в Україні стан та особливості вторинного ринку технічних засобів розкривають в своїх працях Я.К.Білик, В.С.Шебанін, І.Д.Бурковський, Г.М.Підлесецький та інші вчені. Разом з позитивними надбаннями в цих напрямках дослідження, набуває необхідності визначення ролі вторинного ринку техніки для розвитку матеріально-технічної бази фермерських господарств, а також накреслення основних практично можливих напрямків до впровадження шляхів його розвитку.

Постановка завдання. Метою статті є визначення поняття, особливостей, основних перешкод та напрямів розвитку вторинного ринку техніки як складової загального розвитку матеріально-технічної бази фермерських господарств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вторинний ринок техніки набув у провідних країнах значного розвитку. В багатьох з них більше 50% механізованих робіт у фермерських господарствах виконують вживаними тракторами.

У США, Англії, Німеччині на один проданий новий трактор припадає три-чотири вживаних [7, с. 217]. Цей значений факт пояснюється наступним: малі та середні за своїми розмірами фермерські господарства завжди можуть забезпечити достатнє завантаження техніки, тому, відповідно, придбання нових технічних засобів не завжди є економічно вигідним та доцільним. Появі на ринку вживаної техніки сприяє і застосування прискореної амортизації машин і обладнання.

Великим, фермерським господарствам, які мають потужну матеріально-технічну базу, вигідно використовувати машину три-чотири роки, потім продати її та купити нову більш досконалу. Вживану техніку використовують в основному дрібні господарства, зважаючи на низьку її вартість. В Німеччині, наприклад, ціна на трактори зі строком експлуатації два-три роки становить 40-60% від первісної [7, с. 217].

Зазначимо, що в своєму первісному вигляді ринок вживаної сільськогосподарської техніки в Україні не міг функціонувати давно, оскільки здійснювалися операції з купівлі-продажу такого роду між суб'єктами господарювання, водночас маючи безсистемний, здебільшого, стихійний характер. Проте ринок не зміг поширитися та вдосконалитися існування, оскільки мала місце відсутність відповідної інфраструктури та інформаційного забезпечення покупців і продавців.

Сьогодні вищезазначені причини, підсилюючись неврегульованим законодавчим підґрунтям, є основними перешкодами для належного функціонування та розвитку вторинного ринку техніки.

В законі України «Про систему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу України» зазначено, що «вторинний ринок технічних засобів для агропромислового комплексу – торгова діяльність підприємств технічного сервісу, інших юридичних та фізичних осіб з реалізації технічних засобів в користуванні» [5].